

Direktoren for det hele

(2006 - El jefe de todo esto), de Lars Von Trier

Sinopsi

L'amo d'una empresa de tecnologia vol vendre-la. L'únic problema és que quan va fundar l'empresa, es va inventar a un president fictici darrere del que podia protegir-se cada vegada que era necessari prendre decisions incòmodes. Quan els potencials compradors insisteixen a parlar directament amb el president, no li queda més remei que contractar a un actor en atur per a fer de "president". L'actor no triga a descobrir que és un peó en un joc que posa a prova la seva (inexistent) talla moral.

Fitxa tècnica

Director ······ Lars von Trier
 Productora ··· Meta Louise Foldager,
 Vibeke Windeløv
 i Signe Jensen
 Productors executius ·· Lene Børglum
 i Peter Ålbæk
 Imatge ······ AUTOMAVISION ©
 Disseny
 de so ····· Kristian Eidnes Andersen
 Muntatge ····· Molly M. Stensgaard

Fitxa artística

Kristoffer ······ Jens Albinus
 Ravn ······ Peter Gantzer
 Finnur ······ Fridrik Thor Fridriksson
 Intèrprete ····· Benedikt Erlingsson
 Lise ······ Iben Hjejle
 Nalle ······ Henrik Prip
 Heidi A. ······ Mia Lyhne
 Gorm ······ Casper Christensen
 Mette ······ Louise Mieritz
 Spencer ······ Jean-Marc Barr
 Kisser ······ Sofie Gråbøl
 Jokumsen ······ Anders Hove

El concepte de rodatge de EL JEFE DE TODO ESTO

Automavision® és un sistema de càmera (i de so) desenvolupat per a limitar la influència humana i deixar la porta oberta a l'atzar amb la finalitat de proporcionar a l'obra una visió "sense idees" lliure de la força del costum i de l'estètica.

Una vegada que el director de fotografia ha escollit la millor posició possible per a col·locar la càmera des d'un punt de vista artístic, un programa compila una llista de correccions aplicables: inclinació, panoràmica, enfocament, obertura, posició vertical i horitzontal; hi ha altra llista de possibles correccions per al so: filtres, nivells, etc, que s'aplicaran quan l'enginyer de so hagi col·locat els micros. Després d'estudiar els diversos paràmetres, el director, el director de fotografia i l'enginyer de so avaluen les modificacions i poden decidir descartar la presa. Però cada vegada que la càmera deixa de rodar, la selecció aleatòria segons la fórmula Automavision® torna a realitzar-se. Per a treure el major partit possible d'aquests enquadraments i preses de so per a la còpia final, no es processen les preses, a part d'un simple muntatge en l'ordre prèviament escollit. En altres paraules, no es realitzen canvis de colors, no es manipula la imatge ni es fan barreges de so, ja que el material es transfereix directament a la còpia final. En el cas de EL JEFE DE TODO ESTO també es va prohibir l'ús d'una il·luminació que no fos la pròpia del decorat exterior o interior. Cada escena de EL JEFE DE TODO ESTO està realitzada d'acord amb les regles de Automavision® llevat de quatre petits inserts amb els comentaris del director que no segueixen les regles.

Lars von Trier,
 Filmbyen, 8 de maig de 2006

ENTREVISTA AMB EL DIRECTOR

Va publicar una "Declaració de revitalització" fa uns mesos en la qual deia que tenia la intenció de redisenyar les seves activitats professionals per a tornar a trobar el seu entusiasme original pel cinema. Després de rodar EL JEFE DE TODO ESTO, se sent revitalitzat?

Acabo de complir els cinquanta. És una edat en la qual un pensa en el que no li agrada de la situació i intenta fer alguna cosa referent a això. Vaig decidir tenir més temps per a preparar i rodar les pel·lícules, no veure'm obligat a rodar constantment perquè la productora (Zentropa) necessités pel·lícules, i al final he rodat EL JEFE DE TODO ESTO en cinc setmanes. Està clar que per molt que un cridi, no serveix de res. D'altra banda, m'agraden els problemes. Les regles sempre són un repte. Estan aquí per a plantejar problemes. Acabo de rellegir la "Declaració de revitalització", però em sembla que serà difícil canviar una mica.

Al principi de EL JEFE DE TODO ESTO, diu que és una comèdia inofensiva. Pot una pel·lícula de Lars von Trier ser inofensiva?

Em venia de gust dir-ho. Fa massa temps que em critiquen per ser massa polític i potser jo mateix em criticava... per ser massa correcte políticament. Hem rodat aquesta pel·lícula molt de pressa. No és una pel·lícula política i em vaig divertir fent-la, però les bones comèdies no són mai inofensives.

Li ha agradat tornar a rodar en danès? Ha estat alliberador i m'ha anat de meravella. Em surt millor en danès. Això no significa que em limiti a fer pel·lícules en danès, però ha estat fantàstic fer una pel·lícula petita amb un equip tan reduït. Era molt relaxant.

Presenta la pel·lícula en els festivals de Cinema de Copenhaguen, de Donostia-Sant Sebastià, troba a faltar anar a Cannes?

Vam decidir no presentar la nostra sol·licitud a Cannes i em vaig alegrar. Ha estat un plaer veure altres pel·lícules meves en el festival en el passat, i Gilles Jacob (exdirector i actual president del Festival de Cannes) ha fet molt per a mi, però és molt agradable no estar obligat a fer coses que a un no li agraden, com viatjar, aguantar la pressió d'un festival d'aquest calibre. Em quedaré a Dinamarca al maig, de la qual cosa m'alegro molt perquè podré cuidar del meu hort.

Quan se li va ocórrer la idea de fer una comèdia?

Fa molt que vaig pensar a fer una pel·lícula sobre l'inexistent director d'una empresa, encara que al principi vaig pensar que la rodaria una altra persona. És una vella idea, però vaig escriure el guió just abans de rodar la pel·lícula.

Quin és el secret per a realitzar una bona comèdia?

El millor és fer una mica que li diverteixi a un i li entretingui.

Com defineix el sentit de l'humor danès?

És típic dels danesos morir-se de riure quan els tracten d'estúpids. Pot ser que es degui al fet que som un país petit i la gent és masoquista. En "El regne" (TV), els danesos quan parlaven dels estúpids danesos. I en aquest cas, quan els islandesos els criden i els tracten de tot, estan contentíssims.

En la pel·lícula hi ha molta tensió entre l'empresa danesa i la islandesa que vol comprar-la. Què passa entre Dinamarca i Islàndia?

Bé, hi ha molts islandesos comprant grans parts de Copenhaguen ara. Durant 400 anys, Islàndia va estar sota domini danès i els islandesos odien als danesos per això. La hi tenen jurada als danesos. Hi ha una ferida justificada causada per aquests 400 anys.

És el fundador de Zentropa i el realitzador. Se sent com el cap de tot?

La idea del bo i del dolent és molt útil a l'hora de resoldre problemes. Peter Aalbaek Jensen (de Zentropa) i jo encarnem aquesta idea. Si es tracta d'actors i de l'equip, sóc el bo, però hi ha situacions on faig de dolent i Peter és el bo de la història. Està molt mal vist a Dinamarca fer de dolent. Tots volen fer de bo, però és necessari tenir a un dolent. En el Regne Unit i en Estats Units abunden perquè són necessaris, però els danesos defugen els conflictes.

La pel·lícula pot ser vista com una al·legoria de Zentropa?

Això mateix van dir els actors, però no se m'havia ocorregut. Al crear Zentropa, solament vaig pensar que podiem produir i controlar les pel·lícules que jo realitzaria. Peter Aalbaek Jensen i jo som un poc rars. Ens agrada passar-ho bé i fer coses estranyes. Crec que pot ser molt divertit treballar a Zentropa, no és una productora a l'ús. No està motivada per una idea clara, és una mica més intuïtiu. No se'ns ocorre pensar que els beneficis són el més important.

La pel·lícula té molt diàleg. Va evitar deliberatament els gags visuals?

De nen veia moltes comèdies absurdes. M'agradaven les comèdies com La fiera de mi niña o La extraña pareja, amb tot el món parlant alhora. M'encanten Històries de Filadelfia i El bazar de las sorpresas. És el que he intentat fer, alguna cosa així. En una comèdia eixelebrada, alguns personatges tenen més informació que uns altres. I a això li vaig afegir una vinyeta moral sobre una persona que usa a un director d'empresa fictici per a tractar fatal als seus empleats. Ja passem a altre nivell.

Ha treballat amb una nova productora, Meta Louise Foldager, després de treballar durant anys amb la mateixa productora, Vibeke Windelow. Ha estat difícil la transició?

No, en absolut. La preproducció ja estava acabada quan Meta va pujar a bord. És molt bona, però totalment diferent. Amb Vibeke era com un matrimoni que havia d'acabar. Els dos creïem saber el que l'altre pensava abans que parlés. Són coses que passen en els matrimonis. Ha estat molt bo treballar amb Vibeke, però vol fer altres coses.

Què cerca en el productor ideal?

Bé, necessito tenir a un dolent damunt. El més important és que aquesta persona vulgui fer la pel·lícula com sigui. Per EL JEFE DE TODO ESTO volia a algú que fos feliç amb una pel·lícula petita o gran.

Pot parlar-nos del nou procés, de "Automavision"?

Fa molt que rodo les meves pel·lícules càmera en mà. Es deu al fet que sóc un obses del control i al fet que ningú pot controlar completament un enquadrament o una imatge. En aquest cas, era millor saltar-se la part de l'enquadrament, rodar càmera en mà i apuntar. La tècnica de "Automavision" em permet realitzar l'enquadrament, després premo un botó en l'ordinador i obtinc una sèrie de possibilitats aleatòries. Ja no ho controlo jo, ho controla l'ordinador.

Lliurar el control de la càmera ha de ser com perdre una cama. No va haver de prendre la decisió a la lleugera.

Sí, molt a la lleugera. Necessitava trobar una fórmula que encaixés amb la comèdia. Em va semblar un sistema molt refrescant. Sóc un home plagat d'angoixes, però fer coses estranyes amb la càmera no està entre elles.

I com ha funcionat?

El bo és que dona un estil gens humà. És un estil lliure d'intencions. Em vaig imposar la regla que si no m'agradaven les possibilitats que m'oferia l'ordinador, les rebutjaria, però tornaria a prémer el botó. No es tractava que fos impossible rodar la pel·lícula, sinó que no anés un procés precis. Van Batejar a l'ordinador Anthony Dodd Mantle (en honor al director de fotografia). Al principi volíem amagar la càmera perquè els actors no la veiessin i filmar a través d'un cristall cec, però no hi havia bastant llum. No va ser possible.

Què van pensar els actors del sistema?

Qualsevol bon actor no triga més d'uns

segons en col·locar-se en l'enquadrament. Utilitzem un zoom perquè no sabessin quin tipus d'objectius usàvem, però hauria estat millor poder amagar la càmera del tot.

Li sembla que "Automavision" és un estil que agradarà al públic?

Per descomptat el públic no fugirà cridant espordit. El 70% de la gent ni tan sols s'adonarà. Està clar que no serveix per a rodar animals en llibertat. Solament vam estar amb l'elefant una quart d'hora i no deixàvem de prémer el maleït botó. Cada vegada que teníem una bona presa, l'elefant ja no hi era.

Què cerca en un actor?

Si un actor es creu capaç de controlar el seu paper, està equivocat. No pot controlar el muntatge ni la producció. El muntatge és una eina molt eficaç. Crec que cal usar els actors. Com menys sàpiga un actor abans de rodar, millor. Un dels meus trucs més sagnants és rodar una escena de diverses maneres, el que em permet tenir molt material a l'hora de muntar. Quants més trossos diferents tingui, millor. Per a això necessito que l'actor estigui disposat a interpretar l'escena de formes molt diferents. Pot donar motiu a certa confusió. També crec que els homes i les dones són molt diferents. Normalment, a l'hora de col·laborar, les dones són més confiades que els homes, creuen que usaré el material adequadament.

En el passat ha dit que li és més fàcil connectar amb les dones que amb els homes. No obstant això, aquí treballa amb actors. El cap podria haver estat una dona?

La part còmica del "Regne" requeria en els homes. Potser els homes em semblen més divertits que les dones. Sóc home i no em costa molt endevinar les seves intencions.

Ha vist la comèdia britànica The Office?

No l'he vist a propòsit perquè anava a rodar una pel·lícula que transcorre en una oficina, però la veuré ara. M'han dit que està molt bé.

Per què ha rodat en una oficina autèntica?

Havia vist La noche, d'Antonioni. I volia que l'oficina fos un lloc molt anodí. I ho és.

De debò existeix Gambini, el dramaturg que s'esmenta al principi de la pel·lícula?

No, no existeix. Tornava de Cannes quan vaig veure un camió de productes alimentaris amb la paraula "Gambini" en els costats, i vaig pensar, per què no? Però faig referència a Ibsen. Em va semblar molt graciós que el tractin de torracollons. Es poden dir moltes coses d'Ibsen, però la idea que és un torracollons és xocant. La pel·lícula que veuen és El espejo, de Tarkovski. Per cert, és una de les meves preferides, crec que l'he vist uns vint vegades.

Entrevista realitzada per Geoffrey McNab

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.